

10. Het volgen van Jezus in het dagelijkse leven

In de vorige studie zagen we al dat Jezus werd ervaren als 'gezaghebbende' rabbi. Maar ook dat zijn leer niet hoog theologisch of theoretisch was, maar vooral gericht op de praktische kanten van het leven. Herinner u zijn eerste grote leerrede in Lucas 6:17-49. De studie van deze week sluit hier op aan. Het doel van onderricht was dat de leerlingen in de voetsporen zouden treden van de rabbi en zich een bepaalde manier van leven eigen zouden maken. Doorheen het hele evangelie van Lucas kom je in dit verband tal van uitspraken, raadgevingen en lessen tegen.

Door zijn eerste leerrede te beginnen met een herhaald 'zalig/gelukkig!' geeft Jezus aan dat het ware geluk of welzijn van de mens bij hem centraal staat.

In Jezus' tijd had godsdienst een belangrijke plaats in het leven, en beïnvloedde het dagelijkse leven vaak tot in de kleinste details... ten goede... of ten kwade.

Samen overleggen

➤ In hoeverre bepaalt godsdienst jouw dagelijkse leven? Is het goed dat godsdienst het leven tot in de puntjes bepaalt? Of moeten we het eerder hebben over de invloed van geloof... of van de kerk?

Jammer... jammer... zo jammer! – Lucas 11:37-54

Net als Matteüs (H. 23) heeft Lucas een 'rede tegen de Farizeeën en wetgeleerden'. De aanleiding is de verbazing van een Farizeeër over het feit dat Jezus niet de rituele reinigingen voltrekt vooraleer aan tafel te gaan aanliggen. Jezus lijkt deze gelegenheid aan te grijpen om van leer te trekken tegen deze geestelijke leiders. Het herhaalde 'wee u' legt echter het juiste accent: geen vervloeking, wel een hartstochtelijk 'jammer, zo jammer!' (= klacht / verdriet). Wat volgt zijn een aantal houdingen (in een godsdienstige context!) die waar geluk en welzijn moeilijk, zoniet onmogelijk maken...

Het is niet de bedoeling om Farizeeën te stigmatiseren. Er waren trouwens verschillende strekkingen binnen het Farizeïsme. Wel : nadenken over onze situatie.

■ **Gefocust zijn op uiterlijkheden, en de essentie verwaarlozen:**

v. 39-41 'Ach, jullie farizeeën! De buitenkant van de beker en de schotel reinigen jullie, maar jullie eigen binnenkant is vol roofzucht en slechtheid. Dwazen, heeft hij die de buitenkant gemaakt heeft niet ook de binnenkant gemaakt? Geef liever de inhoud van beker en schotel als aalmoes, dan is niets meer onrein voor jullie!

- ✓ Voor Lucas is medemenselijkheid belangrijker dan een opgepoetste buitenkant!
- ✓ Dwaas: letterlijk 'zonder inzicht', 'zonder begrip'...

■ **Gefocust zijn op het stipt naleven van voorschriften, maar de essentie verwaarlozen**

v. 42 *wee jullie farizeeën, want jullie geven tienden van munt, wijnruit en andere kruiden, maar gaan voorbij aan de gerechtigheid en de liefde tot God; je zou het een moeten doen zonder het andere te laten.*

- ✓ Daar waar Lucas het eerst had over medemenselijkheid (aalmoes) wordt het hier uitgediept: gerechtigheid en liefde, een gekend duo in het Oude Testament. Doen wat juist en normaal is, maar ook meer dan dat: een heilzame positieve elan!
- ✓ Het einde van het vers ('*het ene doen zonder het andere te laten*') komt niet voor in tal van oude manuscripten. Ofwel stond het er oorspronkelijk niet en is het toegevoegd door mensen die bang waren dat de nadruk op liefde de deur zou openzetten tot laksheid t.o.v. de regels en voorschriften; ofwel stond het er wel en is het weggelaten door sommigen die bang waren dat wetticisme toch weer de overhand zou nemen...

■ **Eerzucht, uiterlijke schijn en hypocrisie**

v. 43,44 *Wee jullie farizeeën, want jullie zitten graag op een ereplaats in de synagoge en worden graag begroet op het marktplein. Wee jullie, want jullie zijn als ongemarkeerde graven waar de mensen overheen lopen zonder het te weten.'*

- ✓ In aanraking komen met een graf maakte mensen onrein, en bijgevolg ongeschikt om deel te hebben aan religieuze diensten.

Samen overleggen

- Hoe kan het **gefocusst zijn op uiterlijkheden** tot uiting komen vandaag en in onze situatie ?
- Bestaat het gevaar dat **bijkomstigheden** de plaats innemen van wat **essentieel** is ? Kun je voorbeelden geven van 'bijkomstigheden' ? En wat is volgens jou dan essentieel ?
- Zijn **regels en voorschriften** bijkomstig – essentieel – nuttig – overbodig - ... ? Wat zijn de voor- en nadelen van alles tot in de puntjes te 'regelen' ?
- Houdt het volgens jou een risico in om de nadruk te leggen op **gerechtigheid en liefde** ? Waarom (of wanneer) wel / niet ? Moet het belang van het zich stipt houden aan regels onderstreept worden ?
- Speelt 'eer' nog steeds een rol in de maatschappij / de kerk ? Voorbeelden ? Is het gezond ? Vergelijk dit met Lucas 22:24-27 waar Jezus ingaat op de vraag wie de eerste is...
- **Je anders voordoen dan je eigenlijk bent**... kun je wel anders ? Wanneer wordt het echt nefast ? En ook : hoe makkelijk / moeilijk is het om steeds een masker op te (moeten) houden ?

■ godsdienst maken tot een ondraaglijke last

v. 46 'Wee ook jullie, wetgeleerden! Want jullie leggen de mensen ondraaglijke lasten op, maar raken die zelf met geen vinger aan.'

- ✓ De overschakeling van Farizeeën naar wetgeleerden geeft aan dat die 'ondraaglijke lasten' te maken hebben met wetten en voorschriften (religieus, sociaal, ceremonieel, sabbat...).
- ✓ Bovendien lijkt Jezus aan te geven dat de wetgeleerden andere normen hanteerden voor anderen dan voor zichzelf...

■ hypocrisie, dwepen met het verleden

v. 47-51 'Wee jullie, want jullie bouwen graftomben voor de profeten, terwijl jullie voorouders hen hebben gedood. Jullie zijn getuigen die instemmen met de daden van jullie voorouders, want zij hebben hen gedood en jullie bouwen de tomben! Daarom heeft God in zijn wijsheid gezegd: "Ik zal profeten en apostelen naar hen zenden, maar ze zullen sommigen van hen doden en anderen vervolgen."

- ✓ Het is pas in de periode van Herodes de Grote, gestorven in 4 v. Chr, dat er in Palestina monumentale grafmonumenten werden opgericht voor de profeten. Godsmannen uit het (verre) verleden, die toen werden verguisd en zelfs vervolgd, werden nu opgehemeld als iconen. Van hun boodschap echter (ware bekering, oproep tot recht en gerechtigheid, tot goed leven vanuit een diepe innerlijke overtuiging) kwam echter nog steeds te weinig terecht. En 'nieuwe profeten', zoals Johannes... en Jezus, kregen ook nu weer geen enkele ruimte.

■ monopoliseren van de kennis

v. 52 'Wee jullie wetgeleerden, want jullie hebben de sleutel tot de kennis weggenomen; zelf zijn jullie niet binnengegaan, en anderen die wel binnen wilden gaan hebben jullie tegengehouden.'

- ✓ Het gaat niet alleen om 'wegnemen', maar ook: zelf in de hand nemen. Het gaat dus ook om het monopoliseren van de kennis.

In 12:1 trekt Jezus een soort conclusie: "Wees op je hoede voor de zuurdesem, dat wil zeggen de huichelarij van de farizeeën". Zuurdesem is iets wat het hele deeg doet gisten. Laat je dit proces doorgaan, dan is uiteindelijk het hele deeg verzuurd en stinkt het...

Samen overleggen

- Heb je zelf al ervaren dat er '**ondraaglijke lasten**' worden opgelegd? Wat maakt godsdienstig leven (en/of het leven tout court) soms onnodig zwaar ? Kun je voorbeelden geven ? Betekent dit dat alle voorschriften moeten afgezwakt worden of zelfs verdwijnen?
- Is er zoiets als een gezond / ongezond **omgaan met het verleden** ? Bestaat het gevaar om te dwepen met **mensen uit onze (kerk)geschiedenis** zonder de ware boodschap waar ze voor stonden toe te passen ? Kun je voorbeelden geven ?
- Op welke verschillende manieren kan **kennis 'weggenomen'** worden ? En wat vind je van het monopoliseren van kennis ? Betekent dit alles dat er geen plaats meer is voor 'schriftgeleerden' ?
- Praat met elkaar over wanneer of op welke manier bijbelstudie echt verrijkend en deugddoend is voor jou.

Ga ervoor, ook in moeilijke omstandigheden

Wat Jezus zegt over en tot de Farizeeën en wetgeleerden houdt in dat het voor de 'gewone man' soms moeilijk was (en is). In de aansluitende perikopen wil Jezus deze toehoorders (ondertussen zijn het er duizenden – zie 12:1) bemoedigen...

Vrees niet... vrees... 12:4-5

Tegen jullie, mijn vrienden, zeg ik: wees niet bang voor degenen die het lichaam kunnen doden, maar niet tot iets ergers in staat zijn. Ik zal jullie zeggen voor wie je bang moet zijn. Wees bang voor hem die de macht heeft om iemand niet alleen te doden maar ook in de Gehenna te werpen. Ja, ik zeg jullie, wees bang voor hem!

✓ In de beginperiode van de kerk hebben gelovigen dit aan de lijve ondervonden...

Samen overleggen

- Iedereen is bang voor een gewelddadige dood... toch? Wat helpt om angst je leven niet te laten overheersen? Wat wil Jezus duidelijk maken, waartoe wil hij aansporen?
- Het Griekse FOBEO betekent: bang zijn, vrezen, ontzag hebben... Welke vertaling zou jij hier gebruiken?

Wees je hiervan bewust: voor God ben je waardevol! 12:6,7

Wat kosten vijf mussen? Bijna niets. Toch wordt er niet één door God vergeten. Zelfs de haren op jullie hoofd zijn alle geteld. Wees niet bang, jullie zijn meer waard dan een hele zwerm mussen.

Maak je niet onnodig zorgen 12:22-31

'Om deze reden zeg ik tegen jullie: maak je geen zorgen over jezelf en over wat je zult eten, noch over je lichaam en over wat je zult aantrekken. Want het leven is meer dan voedsel en het lichaam meer dan kleding. Kijk naar de raven: ze zaaien niet en oogsten niet, ze hebben geen voorraadkamer en geen schuur, het is God die ze voedt. Hoeveel meer zijn jullie niet waard dan de vogels!... Kijk naar de lelies, hoe ze groeien...

... 31 Zoek liever zijn Koninkrijk, en die andere dingen zullen je erbij gegeven worden. 32 Vrees niet, kleine kudde, want jullie Vader heeft jullie het koninkrijk willen schenken.

... 33 Verkoop je bezittingen en geef aalmoezen. Maak voor jezelf een geldbuidel die niet verslijt, een schat in de hemel die niet opraakt, waar een dief niet bij kan en die door geen mot kan worden aangevreten. 34 Waar jullie schat is, daar zal ook jullie hart zijn. (...)

Samen overleggen

- Heb jij soms problemen met 'eigenwaarde'? Of ken je mensen in je omgeving die er mee worstelen? Wat kan er helpen om jezelf op een gezonde manier naar waarde te schatten. Kan geloof hiertoe een positieve bijdrage leveren?
- Je **geen zorgen** maken... Onbezorgd zijn? Niet vooruitzien (op het randje van onverantwoordelijk zijn)? Wat bedoelt Jezus? Wat is het verschil tussen een gelovige en een niet gelovige (cf. v. 30)?
- Bedoelt Jezus dat er ons niets kan gebeuren? Er zijn toch mussen die omkomen en lelies die verwelken of vertrapt worden? Mensen ook... Hoe zie je dat? Wat wil Jezus duidelijk maken?
- Vers 22 begint met 'daarom' of 'om deze reden'... Die reden vind je in de korte parabel die Jezus vertelt over iemand wiens leven beheerst wordt door **het vermeederen van goederen**. Wat is concreet het verschil wanneer je al of niet gefocust bent op het materiële?
- Wat betekent het concreet eerst '**Gods koninkrijk te zoeken**'? En wat hebben de verzen 32-34 hiermee te maken?

Sta klaar! 12:35-48

35 Sta klaar, doe je gordel om en houd de lampen brandend, 36 en wees als knechten die hun heer opwachten wanneer hij terugkeert van een bruiloft, zodat ze direct voor hem opendoen wanneer hij aanklopt. 37 Gelukkig de knechten die de heer bij zijn komst wakend aantreft. (...) 42 'Wie is die betrouwbare en verstandige rentmeester die de heer zal aanstellen over zijn knechten om hun op tijd het eten te geven dat hun toekomt? 43 Gelukkig de dienaar die daarmee bezig is wanneer zijn heer komt.

- Een vreemd thema in deze context... of niet? Hoe vult Jezus dat '**waken**' of '**klaar zijn**' concreet in (vers 42)? Komt dit overeen met wat in onze middens meestal wordt gezegd over 'waken'?